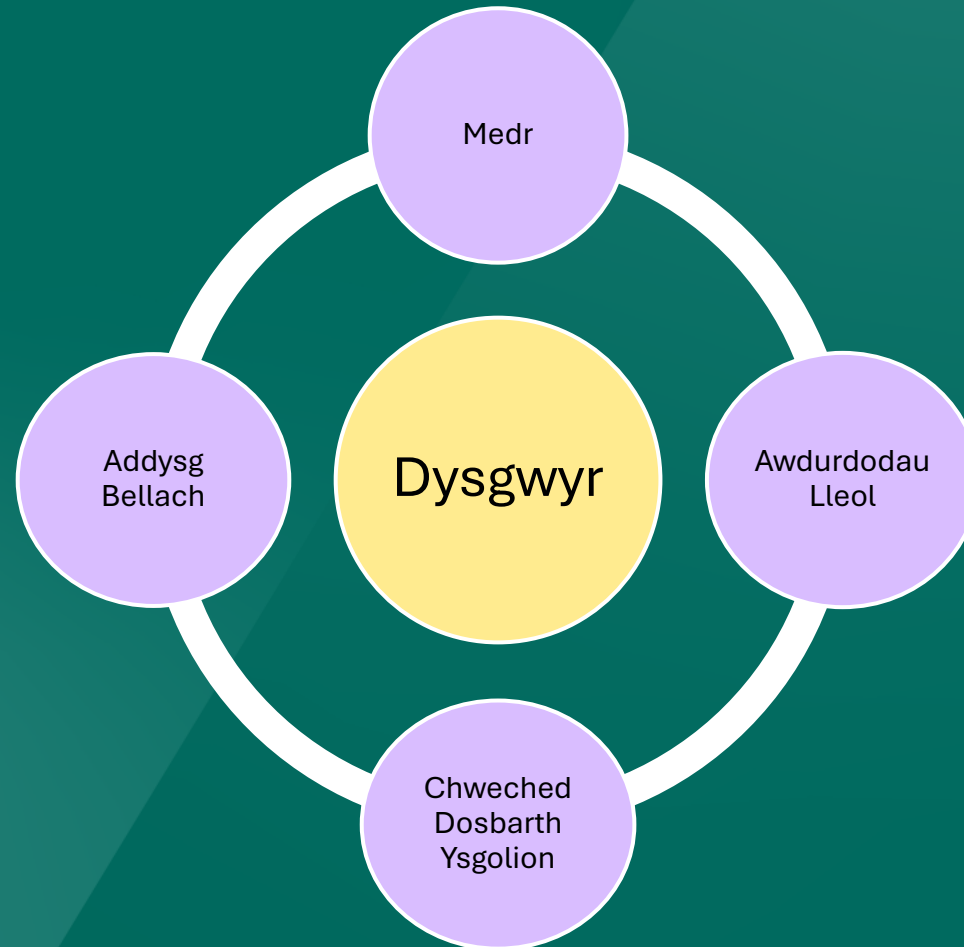

Cwricwla Lleol 16-18

Gweithio gyda'n gilydd i ehangu cyfleoedd i ddysgwyr

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Croeso a threfniadau ymarferol

- Defnyddiwch y nodwedd holi ac ateb drwy gydol y weminar os bydd cwestiynau'n codi.
- Byddwn yn casglu'r holl gwestiynau ac yn rhoi ymatebion ffurfiol ar ôl y sesiwn er mwyn i ni allu gwneud y gorau o'n hamser gyda'n gilydd heddiw.
- Rydym yn croesawu cwestiynau yn y Gymraeg neu'r Saesneg.
- Caiff ymatebion eu rhoi'n ddwyieithog a'u rhannu â phawb sy'n bresennol ar ôl y weminar.
- I'r rhai a hoffai ddilyn y cyflwyniad yn Gymraeg, cafodd sleidiau Cymraeg eu rhannu drwy e-bost cyn y sesiwn.

Cwricwla Lleol 16-18

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

Dyletswyddau Statudol, Arweinyddiaeth y System a Rôl Medr

Bydd y sesiwn hon yn ymdrin â'r canlynol:

- Fframwaith deddfwriaethol a dyletswyddau statudol
- Rôl Medr yn y gwaith o lunio cwricwla lleol
- Rolau awdurdodau lleol, ysgolion a cholegau addysg bellach
- Trefniadau cwricwla lleol ar waith
- Y berthynas ag ad-drefnu darpariaeth chweched dosbarth
- Y camau nesaf a'r amserlen ar gyfer rhoi'r cwricwla ar waith

Dolenni Defnyddiol

Canllawiau Drafft ar Gwricwla Lleol 16-18 (Dolen wedi'i rhannu yn y sgwrs Teams)

Noder: Mae canllawiau polisi terfynol Llywodraeth Cymru wedi cael eu rhannu â'r cyfranogwyr cyn y sesiwn.

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Amcanion

Erbyn diwedd y sesiwn hon, bydd y cyfranogwyr yn deall y canlynol:

- The legislative framework underpinning 16-18 local curricula
- Y fframwaith deddfwriaethol sy'n sail i gwricwla lleol 16-18
- Pam y cafodd y cyfrifoldeb ei drosglwyddo i Medr
- Rolau gwahanol ond cysylltiedig partneriaid allweddol
- Y berthynas rhwng cwricwla lleol ac ad-drefnu darpariaeth chweched dosbarth
- Beth mae hyn yn ei olygu i benderfyniadau cynllunio awdurdodau lleol, ysgolion a sefydliadau addysg bellach

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

Y Fframwaith Statudol

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Pam Mae Cwricwla Lleol yn Bodoli

6

Yr Hawl i Ddysgu yn ôl y Gyfraith

Yr Egwyddor Graidd

- Dylai pob person ifanc allu manteisio ar amrywiaeth eang a chytbwys o gyfleoedd dysgu ôl-16, ble bynnag y maent yn byw.
- Mae cwricwla lleol yn bodoli er mwyn:
- Cefnogi'r hawl i ddysgu
- Cael eu llywio gan lais y dysgwyr a'r galw ymhlith dysgwyr
- Helpu i wneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth ynglŷn â llwybrau ar gyfer y dyfodol
- •Galluogi dysgwyr i symud ymlaen i addysg, cyflogaeth a hyfforddiant
- Cynnig mynediad at lwybrau academiaidd a galwedigaethol
- Hyrwyddo cyfleoedd cyfrwng Cymraeg
- Ymateb i anghenion lleol o ran sgiliau a'r gweithlu
- Cefnogi cynhwysiant a chyfle cyfartal

Nid dim ond proses weinyddol yw cwricwla lleol. Maent yn bodoli er mwyn sicrhau'r hawl i ddysgu.

Y Daith Ddeddfwriaethol

Deddf Dysgu a Sgiliau 2000

Mae'n rhoi'r fframwaith ehangach ar gyfer cynllunio addysg ôl-16.

Mae'n pennu'r hawl i ddysgu a gofynion ar gyfer cynllunio cwricwla.

Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022

Creodd Medr a throsglwyddodd gyfrifoldebau a oedd yn cael eu harfer yn flaenorol gan Weinidogion Cymru.

Creodd y fframwaith ar gyfer system addysg drydyddol gydlynol.

Mae'n trosglwyddo swyddogaethau perthnasol oddi wrth Weinidogion Cymru i Medr.

Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009

ennodd yr hawl i ddysgu a threfniadau ar gyfer cwricwla lleol.

Diffiniodd yr hawl i ddysgu.

Mae'n gosod dyletswyddau ar bartneriaid i gynig cwricwlwm eang a chytbwys.

Mae'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol a sefydliadau addysg bellach gydweithio â'i gilydd i lunio cwricwla lleol.

Ebrill 2026

Trosglwyddwyd swyddogaethau allweddol a arferid yn flaenorol gan Weinidogion Cymru

Beth sy'n Ofynnol gan y Mesur

Dyletswyddau Allweddol o Dan Fesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009

Rhaid i Awdurdodau Lleol, Ysgolion a Cholegau Wneud y Canlynol:

Cydweithio a'r Hawl i Ddysgu

- Bod yn rhan o drefniadau cydweithio ar gyfer cynllunio a chyflwyno cwricwla lleol
- Cydweithio ag awdurdodau lleol, ysgolion, colegau a Medr i gefnogi trefniadau cwricwla lleol
- Cymryd pob cam rhesymol i gynyddu argaeledd cyrsiau sydd wedi'u cynnwys o fewn y cwricwla lleol i'r eithaf
- Cefnogi'r hawl i ddysgu drwy gynnig mynediad at amrywiaeth eang o opsiynau addysgol a llwybrau cynnydd ar gyfer dysgwyr 16-18 oed

Dyletswyddau o ran y Gymraeg

- Hyrwyddo'r Gymraeg wrth lunio cwricwla lleol
- Hyrwyddo llwybrau cynnydd cyfrwng Cymraeg a chynyddu mynediad at gyfleoedd i ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg
- Cefnogi cyfranogiad mewn addysg Gymraeg a hyrwyddo llwybrau cynnydd cyfrwng Cymraeg i ddysgwyr

Mae rhagor o fanylion am ddyletswyddau'r sector i'w gweld yn Adran 2 o'r Canllawiau Drafft ar Gwricwla Lleol 16-18..

Dylai Cwricwla Lleol: Reflect learner demand

- Adlewyrchu'r galw ymhlith dysgwyr
- Cefnogi llwybrau cynnydd
- Ystyried gwybodaeth am y farchnad lafur
- Cynnwys opsiynau academiaidd a galwedigaethol
- Cefnogi dysgwyr ag ADY
- Hyrwyddo darpariaeth gynaliadwy

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

Rolau Statudol a'u Manteision

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Rolau Statudol ym Mhob Rhan o'r System

10

Medr

- Llunio a goruchwyllo cwricwla lleol
- Sicrwydd
- Tystiolaeth a dadansoddi
- Arweinyddiaeth y system

Ysgolion

- Cynrychioli'r galw ymhlith dysgwyr a'u dyheadau mewn addysg drydyddol
- Cyflwyno'r ddarpariaeth y cytunwyd arni
- Gweithredu fel partner cyfartal ar gyfer cynllunio cwricwla lleol a chadw cyfrifoldeb am benderfynu ar eu cynnig cwricwlwm eu hunain
- Cefnogi dewis ar sail gwybodaeth i ddysgwyr
- Gweithio gyda darparwyr eraill i ehangu cyfleoedd

Sefydliadau Addysg Bellach

- Gweithredu fel partner cyfartal ar gyfer cynllunio cwricwla lleol a phenderfynu ar eu cynnig cwricwlwm a gwneud eu penderfyniadau buddsoddi eu hunain
- Cyfrannu gwybodaeth am sgiliau a'r galw ymhlith cyflogwyr
- Cynnig llwybrau academiaidd a thechnegol arbenigol
- Cymryd rhan mewn trefniadau cynllunio cydweithredol
- Cynnig darpariaeth sy'n cyfrannu at yr hawl i ddysgu

Awdurdodau Lleol

- Cynnull trafodaethau cynllunio lleol
- Cyfrannu gwybodaeth am y boblogaeth, y galw, a blaenoriaethau lleol
- Canfod anghenion a blaenoriaethau lleol
- Tynnu sylw at fylchau, dyblygu a chyfleoedd i gydweithio
- Helpu i gynllunio a datblygu cynigion ar gyfer cwricwla lleol

Manteision i Ddysgwyr, Ysgolion, Colegau ac Awdurdodau Lleol

I Ddysgwyr

- Dewis ehangach o gyrsiau
- Llwybrau cynnydd mwy cadarn
- Gwell mynediad at lwybrau cynhwysol
- Gwell amlygrwydd i gyfleoedd

I Ysgolion

- Mwy o ddealltwriaeth o lwybrau dysgwyr
- Gwell tystiolaeth ar gyfer cynllunio cwricwla
- Cyfleoedd mwy cadarn i gydweithio
- Gwell dealltwriaeth o'r galw a'r cyfleoedd yn lleol

I Golegau Addysg Bellach

- Gwell amlygrwydd i ddarpariaeth ledled ardal
- Gwybodaeth fwy cyfoethog am y galw ymhlith dysgwyr
- Trafodaethau strategol mwy cadarn gyda phartneriaid
- Cyfleoedd i arddangos darpariaeth arbenigol

I Awdurdodau Lleol

- Golwg gynhwysfawr ar ddarpariaeth ôl-16
- Gallu mwy cadarn i gynllunio'n strategol
- Gwell tystiolaeth ar gyfer cynllunio darpariaeth cyfrwng Cymraeg
- Gwell dealltwriaeth o fylchau a dyblygu

I Gymru

- Mwy o hyder bod yr hawl i ddysgu'n cael ei bodloni
- Gwell defnydd o adnoddau
- Cydweithio mwy cadarn
- Gwell tystiolaeth ar gyfer cynllunio at y dyfodol

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

Llunio Cwricwla Lleol ar Waith

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Beth yw cwricwlwm lleol?

Y cynnig dysgu a rennir sydd ar gael i ddysgwyr ledled ardal leol yw cwricwlwm lleol. Caiff ei lunio drwy gydweithio lleol rhwng ysgolion, colegau, awdurdodau lleol a Medr er mwyn sicrhau mynediad at amrywiaeth eang o gyfleoedd dysgu academiaidd a galwedigaethol, ble bynnag mae'r dysgwyr yn astudio.

Nid yw cwricwlwm lleol yn golygu:

- Cwricwlwm un sefydliad unigol
- Rhestr o gyrsiau a gyfarwyddir gan Medr
- Adnodd ar gyfer ad-drefnu ysgolion
- Rhywbeth i ddisodli penderfyniadau lleol

Sut y bydd y cylch 1af yn gweithio?

Cam 1: Pennu'r Llinell Sylfaen ar gyfer (2027/28)

- Bydd cynllunwyr cwricwla a phartneriaid yn cydweithio â'i gilydd i lywio:
- Cynnig cwricwlwm ar gyfer 2027/28
- Y galw ymhlith dysgwyr a llais y dysgwr
- Darpariaeth cyfrwng Cymraeg
- Trefniadau cydweithio

Cam 2: Adolygiad Medr

Bydd Medr yn gwneud y canlynol:

- Dadansoddi'r cwricwla a gyflwynir
- Adolygu'r ehangder a'r mynediad i ddysgwyr
- Canfod cryfderau
- Canfod bylchau a chyfleoedd

Cam 3: Trafodaethau lleol gyda chynllunwyr cwricwla a phartneriaid

Bydd Medr yn gwneud y canlynol:

- Rhannu dadansoddiad a'r canfyddiadau allweddol
- Trafod cryfderau a meysydd i'w datblygu
- Gofyn am ddirnadaeth a her leol
- Ystyried cyfleoedd i atgyfnerthu'r hawl i ddysgu
- Archwilio atebion cydweithredol ar gyfer cau'r bylchau a nodwyd
- Cytuno ar y camau nesaf gyda phartneriaid lleol

Cam 4: Mireinio (2028/29)

Bydd partneriaid yn gwneud y canlynol:

- Mireinio trefniadau cwricwla lleol gan ddefnyddio'r dystiolaeth a gasglwyd.

Cefnogi'r Gwaith Drwy Ddangosfyrddau Gwybodaeth

Datblygu Sylfaen Dystiolaeth a Rennir

Er mwyn cael cwricwlwm lleol cadarn, mae angen dealltwriaeth gyffredin o ddarpariaeth, galw a chyfle.

Bydd Medr yn datblygu dangosfyrddau gwybodaeth i gefnogi'r canlynol:

- Amlygrwydd i ddarpariaeth arfaethedig ledled Cymru
- Dealltwriaeth o ehangder cwricwla rhwng meysydd dysgu
- Dadansoddiad o gyfranogiad a chynnydd dysgwyr
- Cynlluniau a mynediad cyfrwng Cymraeg
- Canfod bylchau, achosion o orgyffwrdd a chyfleoedd
- Trafodaethau lleol a chenedlaethol sy'n fwy seiliedig ar wybodaeth

Diben y Dangosfwrdd

- Ni fwriedir i'r dangosfwrdd wneud y canlynol:
- Rhestru darparwyr mewn unrhyw fath o drefn
- Creu tabl cynghrair ar sail perfformiad
- Pennu cynigion cwricwlwm darparwyr unigol
- Ysgogi prosesau ad-drefnu sefydliadol

Y Diben yw:

- Ategu sgysiau sy'n seiliedig ar dystiolaeth
- Gwella dealltwriaeth o drefniadau cwricwla lleol
- Galluogi cydweithio mwy cadarn
- Helpu Medr i gyflawni ei ddyletswyddau statudol

Bydd sylfaen dystiolaeth a rennir yn helpu i wneud gwell penderfyniadau ar gyfer dysgwyr.

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

Ad-drefnu Darpariaeth Chweched Dosbarth

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Ail Gyfrifoldeb Statudol

17

Cynigion ar gyfer ad-drefnu darpariaeth chweched dosbarth Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022) Atodlen 4_paragraff 4

- Mae Pennod 3A yn rhoi pwerau ffurfiol i Medr gychwyn, ystyried a chefnogi cynigion ar gyfer ad-drefnu darpariaeth chweched dosbarth
- Mae'n berthnasol i ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol ac ysgolion gwirfoddol/sefydledig Mae'n bosibl y byddwn yn gofyn:
- I awdurdod lleol gyflwyno cynigion ar gyfer sefydlu neu gau ysgol sy'n cynnig darpariaeth chweched dosbarth yn unig, neu ehangu neu leihau nifer y lleoedd chweched dosbarth sydd eisoes yn bodoli
- I gorff llywodraethu ysgol wirfoddol neu sefydledig gynnig newidiadau i'w darpariaeth chweched dosbarth
- Gweinidogion Cymru fydd yn gyfrifol am y gymeradwyaeth derfynol mewn achosion cynhennus o hyd
- Mae dosbarthiadau chwech bellach yn rhan o system addysg drydyddol genedlaethol a gaiff ei chynllunio'n strategol

Ail Gyfrifoldeb Statudol

Rôl Medr fel ymgynghorai statudol

- Pennod 3A o'r Ddeddf, Adran 63D(2)
- Rhaid i unrhyw un sy'n cynnig newidiadau i ddarpariaeth chweched dosbarth mewn ysgolion a gynhelir gan awdurdodau ac ysgolion gwirfoddol/sefydledig ymgynghori â Medr wrth gynnig gwneud y canlynol:
- Sefydlu neu gau dosbarthiadau chwech
- Cynyddu neu leihau nifer lleoedd chweched dosbarth
- Newid dynodiad iaith
- Rôl Medr yw asesu effaith bosibl cynigion sy'n rhan orfodol o'r broses gwneud penderfyniadau

Y berthynas ag ad-drefnu ysgolion

Mae llunio cwricwla lleol ac ad-drefnu ysgolion yn brosesau statudol ar wahân.

Cynllunio Cwricwla Lleol

Mae hyn yn canolbwyntio ar:

- Yr hawl i ddysgu
- Mynediad at gwricwla
- Cydweithio
- Cynllunio

Ad-drefnu Ysgolion

- Mae hyn yn canolbwyntio ar:
- Newid strwythurol
- Ymgynghoriad statudol
- Prosesau gwneud penderfyniadau ffurfiol

Sylfaen Dystiolaeth a Rennir

Mae'r naill a'r llall yn seiliedig ar:

- Y galw ymhlith dysgwyr
- Data ar gynnydd
- Cyfleoedd cyfrwng Cymraeg
- Anghenion cymunedau

Gall tystiolaeth o gwricwla lywio trafodaethau strategol lleol, ond ni fydd yn arwain yn awtomatig at gynigion ar gyfer ad-drefnu ysgolion.

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

Edrych Tua'r Dyfodol

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Datblygu Trefniadau Gyda'n Gilydd

2026/27
Pennu'r Llinell Sylfaen

2027/28
Datblygu a Chydlunio

2028/29 Rhoi
ar waith yn llawn

Dosbarthu templedi cynllunio

– **27 Tach 2026**

Dychwelyd templedi wedi'u cwblhau i Medr

– **19 Chwef 2027**

Gwaith dadansoddi gan Medr

– **Maw 2027**

Trafodaethau cychwynnol â chynllunwyr cwricwla lleol

– **Ebr 2027**

Llyw Cym yn cyhoeddi canllawiau polisi 16-18 ar gyfer Medr

mgysylltu â'r sector

Ymgynghoriad ar bolisi 16-18
MedrDatblygu canllawiau gweithredol

Mireinio'r trefniadau

Cwricwla lleol ar waith yn unol â'r trefniadau y cytunwyd arnynt

Monitro a chymorth parhaus

Negeseuon Allweddol

Pum Peth i'w Cofio

1. Y Dysgwr – mae cwricwla lleol yn bodoli i gefnogi'r hawl i ddysgu, nid strwythurau sefydliadol.
2. Gan Medr mae'r cyfrifoldeb erbyn hyn – Medr sydd â'r cyfrifoldeb statudol am wneud y canlynol:
  - Llunio cwricwla lleol
  - Hyrwyddo darpariaeth cyfrwng Cymraeg
  - Cefnogi'r hawl i ddysgu
  - Rhoi sicrwydd a goruchwyliaeth

Ond ni all Medr wneud hyn heb bartneriaid lleol.

3. Caiff cwricwla lleol eu llunio drwy bartneriaeth – mae gan awdurdodau lleol, ysgolion a sefydliadau addysg bellach i gyd rôl allweddol.
  - Mae awdurdodau lleol yn cyfrannu gwybodaeth leol ac yn hwyluso ymgysylltu lleol
  - Mae ysgolion yn cyfrannu dirnadaeth o ddysgwyr ac arbenigedd ym maes cyflwyno
  - Mae sefydliadau addysg bellach yn cyfrannu arbenigedd ym meysydd cwricwla a sgiliau

Ni all yr un sefydliad fodloni'r hawl i ddysgu ar ei ben ei hun.

Nid ad-drefnu ysgolion yw hyn – mae cynllunio cwricwla lleol ac ad-drefnu yn brosesau statudol ar wahân.

5. Dealltwriaeth fydd y nod ym Mlwyddyn 1 – ein ffocws cychwynnol fydd: Pennu llinell sylfaen; deall y cynnig cwricwlwm yn lleol; datblygu sylfaen dystiolaeth a rennir; a chanfod cryfderau, bylchau a chyfleoedd.

Yr amcan yw cefnogi gwelliant parhaus drwy gasglu tystiolaeth a chydweithio.

Cysylltwch â Ni

23

- Cysylltwch â: performanceandcoordination@medr.cymru
- **Carly Davies** (Pennaeth Perfformiad a Chydlynw): Carly.Davies@medr.cymru
- **Darren Phillips** (Uwch-reolwr Perfformiad Darparwyr): Darren.Phillips@medr.cymru
- **Hannah Carlson** (Rheolwr Perfformiad Darparwyr): Hannah.Carlson@medr.cymru
- **Tracy Jones** (Rheolwr Perfformiad Darparwyr): Tracy.Jones@medr.cymru